

Més policia no és sinònim de més seguretat: el debat de la precampanya a Barcelona

Els candidats a l'alcaldia de la capital intensifiquen el seu discurs sobre la percepció d'inseguretat mentre els experts recomanen solucions alternatives a la presència policial a la via pública

Un agent de la Guàrdia Urbana de Barcelona a Plaça Espanya. | Adrià Costa

La inseguretat apareix com la quarta preocupació dels veïns de Barcelona (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163130/govern/colau/admet/situacio/problematica/no/desitjad/a/augment/inseguretat>) en la darrera enquesta de serveis municipals, publicada a l'octubre. A més, és la qüestió que més preocupa a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí, sis dels deu districtes barcelonins. Una percepció d'inseguretat que contrasta amb la valoració que els veïns fan de la gestió municipal de la seguretat ciutadana i de la Guàrdia Urbana. En el primer cas, l'aprova un 77,9% dels enquestats; en el segon, un 69,2%. Les dades reflecteixen, per tant, que la percepció d'inseguretat no va lligada directament amb la valoració de la tasca policial. Més policia als carrers, doncs, no és sinònim de més seguretat.

La presència policial, un ingredient més

Fins ara, l'increment d'efectius policials ha estat la recepta aplicada pels successius governs municipals quan les dades de delictes o la percepció d'inseguretat han incrementat. El darrer exemple és l'augment de dotació de Mossos d'Esquadra a Ciutat Vella després que es fes públic l'ascens d'un 19% de delictes a la ciutat entre el gener i l'agost, en comparació al mateix període

de l'any passat. Els experts consultats per *NacióDigital* coincideixen a l'hora d'assenyalar que la presència policial al carrer no ha de ser l'únic ingredient en les polítiques públiques de seguretat.

Per l'advocat de l'associació en defensa dels drets humans Irídia, Andrés García Berrio, la lluita contra els delictes patrimonials com els furts implica assegurar les "garanties socials" dels ciutadans. Una afirmació que lliga amb les declaracions d'Ada Colau a la cimera mundial contra les violències urbanes celebrada a Madrid la setmana passada. "La millor eina contra la inseguretat és la cohesió social", va dir. En la mateixa línia s'expressa el director de FundiPau, Jordi Armadans. "Darrere els problemes de violència física hi ha problemes de violència estructural; si no veiem això, sempre caurem en respostes immediatistes", considera. "Més de 16.000 policies poden generar percepció de seguretat però no suposen un canvi de fons", afegeix.

"Més de 16.000 policies poden generar percepció de seguretat però no suposen un canvi de fons", diu Jordi Armadans, director de FundiPau

Un canvi de fons, el de la cohesió social, que Barcelona encara és lluny d'assolir. Bona mostra és la diferència en la renda familiar disponible per càpita entre el barri més ric (Pedralbes) i el més pobre (Ciutat Meridiana). Entre els dos, més de 26.000 euros anuals de distància. Però no és l'única dada que reflecteix la desigualtat a la capital catalana. Des que al gener es van posar en marxa els punts d'assessorament energètic, l'Ajuntament ha atès 50.000 persones. Així doncs, cal preguntar-se quines eines té al seu abast el consistori per fer front a la percepció d'inseguretat més enllà del desplegament d'agents policials, mentre la ciutat no arriba a la meta de la cohesió social.

Formació i proximitat

El primer que cal tenir en compte, segons la professora de Seguretat Internacional de la UB, ESADE i la Universitat Ramon Llull, Sònia Andolz, és que un canvi en el model de seguretat és "impossible" de dur a terme en un sol mandat. Andolz reclama un replantejament del paradigma de seguretat i concebre'l més enllà de la seguretat física. "És necessari abordar també la seguretat emocional, de gènere i política", afirma. Un abordatge que per la professora requereix dotar de més formació els agents de la Guàrdia Urbana: "cal més formació de gènere, migracions, antropologia... Ara els agents no estan formats més enllà de la seguretat física o vial".

Un fet que per Andolz provoca que molts cops responguin "amb violència" perquè se senten "superats i impotents". L'anàlisi d'Andolz no és compartida per Soufiane Ouaraab, agent de la Guàrdia Urbana i doctor en Dret Públic Global. Per a ell, els canvis en la policia local haurien d'anar per altres camins.

Ouaarab defensa el model de policia de proximitat que a Barcelona rep el nom de policia de barri. Ara bé, creu que cal fer més passos endavant, per exemple descentralitzant les competències municipals als districtes. ?La proximitat per atendre i resoldre problemes requereix estructures de poder polític més horitzontals, potser s'haurien de descentralitzar competències de l'Ajuntament als districtes?, proposa.

A més, l'agent creu que un cos auxiliar de la Guàrdia Urbana permetria una ?optimització? dels recursos per fer possible l'aplicació de la llei i alhora treballar per la cohesió social. ?Més policies al carrer davant un problema o alarma social permet establir una contenció de la situació, que no és el mateix que establir una solució", admet.

Els experts reclamen un replantejament del paradigma de seguretat i concebre'l més enllà de la seguretat física

Els dubtes sobre els resultats d'incrementar la presència policial al carrer també els té la directora de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral de la Universitat Autònoma de Barcelona, Montserrat Iglesias. ?Quan afegeixes agents a un lloc, els delictes es traslladen?, diu, per la qual cosa demana incidir en la prevenció de manera global i integral. García Berrio també reclama posar més l'accent en la prevenció que en la persecució dels delictes i veu amb bons ulls el model de policia de proximitat. ?Té un lligam més gran amb la comunitat, un coneixement més gran dels actors socials i capacitat de generar espais de mediació?, apunta.

Unes tasques que, sobre el paper, ja es duen a terme però que segons Iglesias s'han d'intensificar. La directora de l'Escola de Prevenció i Seguretat reivindica un treball en xarxa més intens entre la policia i els agents socials, que no es limitin als intercanvis d'informació. Una interacció real amb els agents socials que també reclama Andolz: ?Quan un policia abandona el

seu lloc de feina, el traspàs d'informació no pot ser només de policia a policia, cal sumar-hi la comunitat?. Un fet que permetria a la Guàrdia Urbana garantir la seva principal vocació, tal com assenyalen Armadans i Andolz: el servei a la ciutadania.

Protagonista de la precampanya

Quan queda mig any per a les eleccions municipals, la seguretat ha estat un element protagonista en els primers actes dels alcaldables i un argument per atacar Ada Colau. D'una banda, Manuel Valls ha assegurat que Barcelona "ha deixat de ser una ciutat segura" (<https://www.naciodigital.cat/noticia/165788/valls/assegura/barcelona/deixat/ser/ciutat/segura>), mentre que el líder del PSC a Barcelona, Jaume Collboni va acusar l'alcaldesa de deixadesa. "No ha estat fins que la ciutat s'ha situat en el número 1 del rànquing de ciutats menys segures d'Espanya que Colau no s'ha decidit a actuar", va dir.

Per la seva banda, l'alcaldesa manté el discurs de la cohesió social mentre continua reclamant més presència de Mossos d'Esquadra als carrers. D'aquí al maig, els candidats a ocupar l'alcaldia tenen temps per aprofundir en la seva diagnosi sobre la percepció d'inseguretat a Barcelona.